

Pomoč v stiskah in težavah

Sredi Šiške, v neposredni bližini osnovne šole Valentina Vodnika stoji nizka hiša, ki so jo Ljubljancem pomagali zgraditi z lastnimi prispevki. To je SVETOVALNI CENTER ZA OTROKE, MLADOSTNIKE IN STARŠE, ki letos praznuje svojo tridesetletnico.

Na začetku se je ta ustanova imenovala Vzgojna posvetovalnica in je imela svoje prostore na Poljanski cesti, nato v neki stanovanjski hiši na Tugomerjevi v Šiški. Zdaj pa je ta hiša, ki želi pomagati otrokom in mladostnikom v njihovih stiskah in težavah ter svetovati staršem in drugim poklicnim vzgojiteljem, v namensko grajeni stavbi na Gotski ulici 18.

Letno pride v to ustanovo okrog 1200 do 1400 otrok in staršev, ki iščejo pomoč ali nasvet. To je ustanova mesta Ljubljane, vendar prihajajo tudi od drugod, iz vse Slovenije, vanjo zaide tudi kdo iz Pulja ali Dubrovnika, iz Trsta ali Celovca. Največ pa jih prihaja ravno iz občine Šiška.

Prihajajo starši s predšolskimi otroki, pridejo mladostniki, največ pa je osnovnošolcev. Najpogostejše so vzrok njihovega obiska težave v šoli, pri učenju, pri branju, pisanju, računanju. Nekateri imajo težave z govorom, nemirni otroci z nenehno aktivnostjo motijo učitelje in starše, drugi spet se pri delu ne morejo zbrati, so počasni ali nemirni. Za nekatere predstavlja problem leva roka, ki je bolj spretna od desnice in enostavno prevzema vlogo vodilne roke. Nekateri otroci se strašansko bojijo psov, ceste ali teme, drugi se bojijo šole — tako zelo, da jih boli trebuh, glava, bruha ali dobijo drisko. Marsikateremu roditelju predstavlja hud problem otrokovo močenje postelje v letih, ko večina tega ne počne več, ali pa je otrok začel močiti po tem, ko je bil že nekaj časa suh podnevi in ponoči. Za okolico je še bolj neprijetno, če otrok blati v hlačke.

Prihajajo tudi srednješolska dekleta in fantje, ki zaradi različnih vzrokov zaidejo v tako stisko, da se jim zdi življenje brez pomena. To niso samo pubertetne krize. Mnogokrat je vzrok šola, če niso kos njenim zahtevam in pričakovanjem staršev.

Včasih pripeljejo starši otroka, za katerega so v skrbeh, da se ne razvija normalno, drugi spet jih napotijo iz šole ali zdravstvene ustanove.

Pri nekaterih otrocih se zaradi šolske neuspešnosti, nerazumevanja v družini, pomanjkljivega nadzora, slabe družine in svestibilnosti otroka ali mladostnika razvijejo take oblike vedenja, ki so za okolico zelo moteče. To so kraje, potepanja, špricanja šole, grobost in druge oblike vedenja, ki jih naša družba ocenjuje negativno. Odkriti skušamo vzroke takega vedenja in doseči, da bi za okolico postali manj moteči in bolj sprejemljivi.

In kakšni so rezultati vašega dela?

Različni, odvisno od zastavljenega cilja. Če otrok neha močiti ali blatiti in je zaradi tega prišel v Svetovalni center, je to popoln uspeh. Če pa je prišel otrok, ki se v šoli slabo uči, pa so njegove sposobnosti za učenje skromne, je nerealno pričakovati, da bi postal odličnjak. Zanj in za nas je uspeh že to, če obiskuje šolo brez izrazitih čustvenih pretresov in če uspešno, da mu šola kljub njegovim manjšim sposobnostim ostaja še naprej naklonjena, tako da je otrok ne zasovraži in da ohrani zaupanje vase. Pri fantu ali dekletu, ki sta zašla na stranpot, ki sta postala vedenjsko problematična, pa je včasih uspeh že to, da se stanje ne

poslabša ali da se vsaj malo izboljša. Spet bi bilo nerealno pričakovati preporod vedenjsko motenega v povsem neoporečno osebnost.

Kako prideš v Svetovalni center?

Če ne upoštevamo zavrtih ulic, čisto enostavno. Zavrtiš telefon, poveš, koliko je otrok star in za kakšno težavo gre. Administratorki v sprejemni pisarni ti podatki zadoščajo, da bo otroka napotila k pravemu strokovnjaku. Starši bodo zvedeli za njegovo ime ter datum in uro, ko naj se oglasio.

In kateri strokovnjaki pravzaprav opravljajo to delo?

Največ je psihologov in ponavadi eden od njih prvi sprejme starše in otroka. Po pogovoru s starši in pregledu otroka presodijo, če bi bilo umestno, da ga napotijo še h komu. V hiši namreč delajo tudi zdravnik, logoped (to je tisti, ki popravlja govorne motnje), specialni pedagogi, ki se največ ukvarjajo z različnimi vrstami učnih težav in socialni delavec.

Nekateri otroci pridejo samo enkrat ali dvakrat, ker starši potrebujejo le en nasvet. Pogostejše trajajo obravnave več mesecev, če gre za težje učne težave, pa tudi več let, tako da pomagamo pripeljati otroka do konca šolanja.

Včasih nas vprašajo, če kdaj kdo pride po nepotrebnem. Nikoli, jim odgovorimo. In zakaj ne? Če starše nekaj skrbi zaradi otroka in če potem zvedo, da ni vzroka za bojazen, so se s tem obiskom razbremenili skrbi, ki jih je težila. Živeti v neki bojazni pa ni prijetno; ne za tiste, ki ima strah v sebi in ne za njegovo okolico.

Svetovalni center ni ustanova, ki bi samo gasila požare. Skušaj jih tudi preprečevati. Z organiziranim študijem za šolske svetovalne delavce, s seminarji in predavanji za učitelje, vzgojitelje in starše, z različnimi prispevki v tisku, pripravljanjem publikacij, priročnikov in knjig, pomaga pri preprečevanju negativnih pojavov v šoli, doma, v družbi širše.

Tudi pri delu s posameznim otrokom vzpostavimo stik s šolo in težave rešujemo skupaj z učitelji ali psihologi na šoli. Za nekatere učence organiziramo ponoč prostovoljnih sodelavcev, študentov ali dijakov, ki je brezplačna, prostovoljci pa si ob mentorstvu delavcev Svetovalnega centra, z udeleževanjem seminarjev in drugih oblik študija nabirajo še dodatno znanje in izkušnje, ki jim ga njihov redni študij ne omogoča.

Med oblike preprečevanja nastajanja težjih oblik motenj sodi tudi vsakoletna terapevtska kolonija v obliki taborjenja in delo s skupino tabornikov prek vsega leta.

To je kratka predstavitev dela 28-članskega kolektiva, ki si prizadeva, da življenje otrok in mladostnikov ne bi potekalo v prehudih čustvenih pretresih in da bi se njihovo življenje izboljšalo.

Tereza Sitar-Žerdin,
SVETOVALNI CENTER

Previdno po cestah

Odjuga v preteklih dneh je že začela svoje uničevalno delo na naših cestah. Zadostovalo je le nekaj dni s temperaturo, ki je plaval nad ničlo in že se to krepko pozna na cestah. Nekje bolj, drugod manj, brez poškodb so jo odnesle le novejšje ceste. Krajši konec zimsko spomladanskega razpleta s cest bo potegnil voznik.

Nič ne pomaga, sedaj so ceste take, kakršne so. Tudi popravila so v tem času malo učinkovita. Vse to nam daje slutiti, da bo voženj po raztrganih, poškodovanih ali uničenih delih cest še dosti. Ostane torej le ena sama rešitev: voziti počasneje in previdno.

Slaba cesta sama po sebi še ni vse, če bi vozniki točno vedeli, kje in kakšne so poškodbe. Najhujeje je to, da so te cestne pasti ponekod tako skrite ali zalite z vodo, da jih vozniki opazijo zelo pozno, največkrat prepozno. To se dogaja skoraj vedno pri vožnji ponoči, posebno ko voznik vozi s kratkimi lučmi ali v megli, ko je vidljivost zelo majhna.

Vožnja po tako razkopani cesti je zahtevna, naporna in nevarna. Kdor hoče in zmore premagati take težave, se mora zelo potruditi. Začeti je treba s previdno hitrostjo. Kako naj vozijo vozniki lahkinih, težjih ali najtežjih vozil, bodo že pač morali presoditi sami. Vse je odvisno od tega, kakšne so poškodbe na vozišču. Poškodovane ceste so mozaik raznih nevarnosti, ki vsaka po svoje ruši ravnotežje med vožnjo in varnostjo.

S čim se torej srečujejo vozniki v tem času na svoji poti? Odjuga je najprej zmeščala ceste. Tiste, po katerih teče težki tovorni promet, doživljajo najhitrejši konec. En sam tovornjak uniči cesto bolj kot nekaj tisoč osebnih avtomobilov. Zgornja cestna plast se trga, luknje so vedno večje in globlje, cestni kraterji dobivajo postopno vedno večje razsežnosti.

Luknje v asfaltnem cestnem telesu imajo ponavadi ostre robove. V nevarnosti so avtomobilske pnevmatike, v nevarnosti so avtomobilske vzmeti in blažilci. Številne so tudi poškodbe kretalnega mehanizma.

Na delih ceste, ki imajo medkolotečne izbokline, so v nevarnosti avtomobilski karterji in spodnji ustroj.

Slabo, razrito cesto naznanjajo tudi prometni znaki. Te kaže upoštevati bolj kot kdajkoli. Ni razloga, da ne bi verjeli resnosti pomena znaka npr. »Nevarno vozišče«. Če je tam prometni znak, potem bodo zagotovo tudi luknje. Vozniki so prisiljeni voziti pravi slalom, zdaj umikajoč se tej, zdaj naslednji luknji itd. Toda to je vendarle cesta in promet na njej. Tako vijuganje ne more biti brez oviranja ali celo nevarnosti za druge. Treba je paziti drug na drugega, če hočemo, da ne bodo nevarne poškodbe na cestah vzrok prometne nezgode. Paziti moramo na vse, kajti tu so razen vozil še pešci pa tudi kak kolesar in mopedist se že najmeta.

Marjan Metljak